

Sassenheimse molen van Speelman rijksmonument

Erkenning opent perspectief op herbouw

SASSENHEIM – Als nummer 5050223 is hij na ruim elf jaar dan toch eindelijk erkend als rijksmonument, de molen van Speelman in de Sassenheimse wijk Postwijk. Tenminste, wat daar nog van over is dan. Want aan de Knoopstraat staat nog slechts de negen met hoge onderbouw van de in 1846 gebouwde achtkantige stellingkorenmolen. Maar al zal hij het zelf wellicht niet meer meemaken, secretaris J. van Teylingen van de stichting Oud Sassenheim is ervan overtuigd dat de molen ooit weer in volle glorie te zien zal zijn.

Dat moet ook wel, want bij de overname in 1993 van de gemeente nam de stichting de verplichting op zich om de molen over uiterlijk dertig jaar, in 2023 dus, weer in originele staat te hebben hersteld. Dan zal de molen zelf bijna dertig meter hoog zijn, en de wieken meegerekend nog tien meter hoger.

De opname in het rijksmonumentenregister ondanks het verzet daartegen van de Raad voor Cultuur, is niet alleen een stuk erkenning, zegt Van Teylingen, maar wellicht ook een doorbraak. De afgelopen jaren heeft de stichting al vele tienduizenden guldens voor de molen gekregen van onder meer het VSB-fonds, het Anjerfonds en het Schipholfonds en heeft ook de gemeente het nodige in natura bijgedragen. Maar het is maar een fractie van het bedrag dat nodig zal zijn voor een volledige restauratie. En om (opnieuw) een beroep te kunnen doen op allerlei fondsen – ook op die van overheid – is op de eerste plaats een erkenning als monument nodig.

De stichting heeft de molen sinds 1993 in bezit. Toen droeg de gemeente de molen over, plus de 17.000 gulden sloopkosten die daarmee werd uitgespaard. Sindsdien heeft de stichting met twee grote acties een dikke twee ton opgehaald, maar dat geld is allemaal opgegaan aan de restauratie van het onderstel, dat als enige nog overeind stond. Behalve geld heeft de stichting ook giften in natura gekregen. Van de

gemeente kreeg de stichting 30.000 stenen die overbleven bij de aanleg van het Mennepark, van Van Rooijen hekwerken kwam het zwarte hek dat om de molen staat. Ook dat is historisch: het heeft tientallen jaren om het monument voor koningin Emma in Den Haag gestaan, maar werd op een gegeven moment vervangen omdat het totaal verroest was. De stichting mocht het hebben en knapte de beste delen zondanig op dat het voorlopig weer dienst kon doen. De erkenning als monument heeft lang op zich laten wachten. In Zuid-Holland mag de achtkantige molen dan wel betrekkelijk weinig voorkomen, met name in het noorden van het land staan er nog aardig wat van. Hoewel zowel de gemeente als de provincie zich van meet af aan hebben ingespannen voor erkenning van de molen als monument, voelde de Raad voor Cultuur daar weinig voor. Het rijk volgde in 1998 het advies van de Raad en wees opname op de monumentenlijst af. Een beroep daartegen van de stichting haalde niets uit, waarop de stichting naar de rechter stapte. Die gaf vorig jaar mei de stichting gelijk. Vorige week, weer ruim een jaar later dus, besloot staatssecretaris van cultuur Van de Ploeg, de molen als monument te erkennen.

Daarmee is herbouw van de molen weer in zicht gekomen, denkt van Teylingen. Volgens een al weer jaren oude berekeningen kost dat minstens een miljoen gulden, maar inmiddels zullen de kosten nog wel aanzienlijk hoger liggen, denkt hij. Hoewel het grootste deel van de herbouwkosten van rijk, provincie en gemeente moet komen zal de stichting als eigenaar toch ook een bedrag in de richting van drie ton bij elkaar moeten schrapen. Concrete plannen daarvoor bestaan volgens de secretaris nog niet. “Maar we hebben nu nog 22 jaar over om de molen te herbouwen. In die tijd moet het toch wel lukken”.

De molen van Speelman. Als hij is herbouwd, zal hij hoog boven de bebouwing van Postwijk uittoeren. Foto: Hielco Kuipers